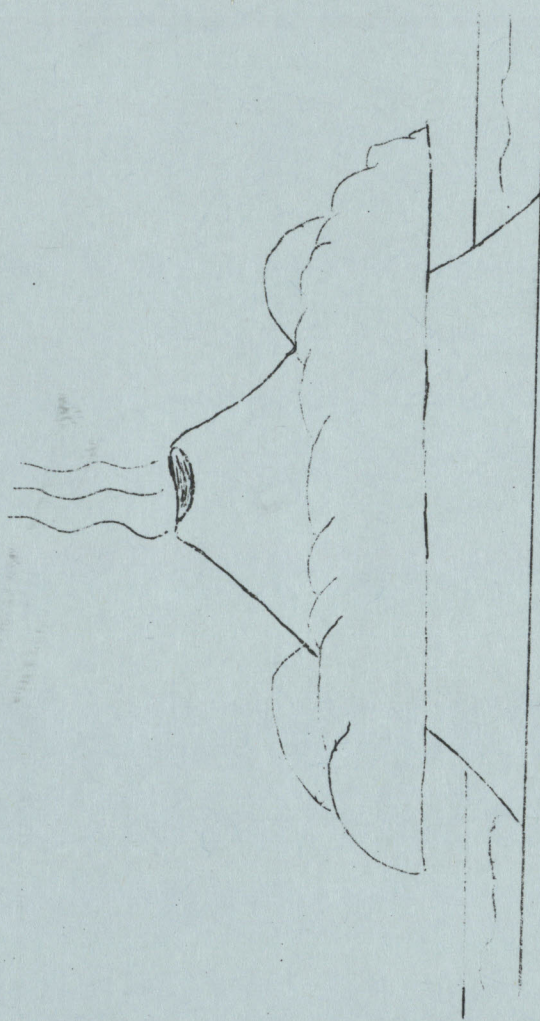

ATXAX MATAL TXIN AGUNAA

PM
34
.29
A82

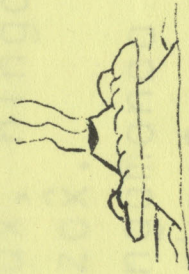
ATĀXĀ MATAŁ TXIN AGUNAA

AtĀm tanadgusigan ilan
1973 slugan ilan
agulgaqas

Bruce D. Marsh

Amilaayum tunugan ilan aluġasaqangis
Moses Dirks

Niiġuġim tunugan ilan aġiqangis

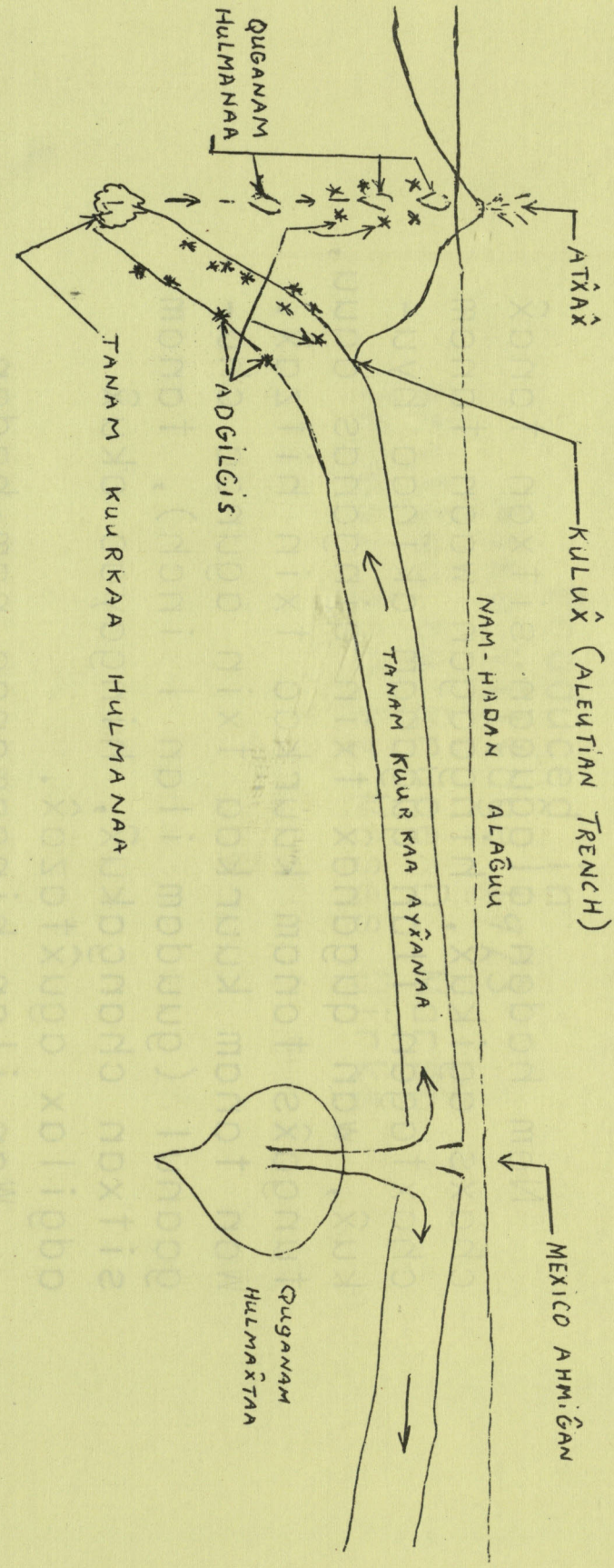
Produced in
Atka Village 1973
Written by Bruce D. Marsh
Translated by Moses Dirks

THE BUILDING OF ATKA ISLAND

ATĀXĀ MATAL TXIN AGUNAA

Nam hadan alaḡuḡagan sitxan tanaĀ
chaxs agikuĀ, hingaagan waan tanam
chaxtagan ilan quganam akinaa hyu-
kuĀ, wan quganaĀ txin qinganas aguū,
tungaĀs tanam kuurkaa txin hitzaĀ.
Wan tanam kuurkaa txin agunaa chu-
gaanul (guudam ilan 1 inch), tanam
sitxan changakuĀ, hingayaa akuĀ
adgilax aguĀtazaĀ.

Wan ilan hingamanaa nam-hadan
akuĀ, sakang sakaatxan alaḡum qam-
dagan ilan akuĀ (30,000 feet),
(kuluĀ liidal hamang akuĀ, ALEUTIAN
TRENCH ngaan asaḡadaĀ), qagaa-hada-

gaan, hakaax utal udan Atxam chidaga
axtal naanuxtazax. kuugoroo, hakaax
tandam kuurkda txin agunaa,
hamang utal ilaguu, txin akinas
hulmaqalizax, hingaagan akux quganam
hulmaxtas txin aguzax, quganam tunda-
gigan ilagaan kayagnalakagim mal, huq-
daxs hanaqchilil agu, tataam tanam
ilagaan kuugaagutazax. Wan quganam
hulmanaa, hyaagakuchax alagum sini-
gan takachxilgal, hangal alagum ila-
gaan kuuganaa as txin liidaaguzax
akuu mazaax. Wan quganam hulmaxtaa
axchigalakan ayxakuu, hingayaa akuu,
adgilgis aguxtazax, hingamatakux
haman quganam hulmanaa, amaataxax

hingamakuḥ.

txin aguqalinaḥ aḥtakux̃ mal txin agu-
nax̃ guudas ilan) taaman, chugum hadaa
nax̃ guudas ilan), wayazaaguum (chaang miliyu-
nax̃ guudas ilan), wayazaaguum (chaang miliyu-
nax̃ guudas ilan) txin aguqalinaḥ aḥtakux̃
hingamakuḥ.

gidachaluḡi ngaan asaḡgazaḥ.

Wan quganam hulmaḥtao tanam ila-
gaan kuugal aguun, hakang chimḥal,
tanam kugan txin tungaḥtzaḥ, hinga-
yaa akuḥ quganam qayaḡganaa agukux̃,
wan quganam qayaa akuḥ kiiguusim an-
ḡidachaluḡi ngaan asaḡgazaḥ.

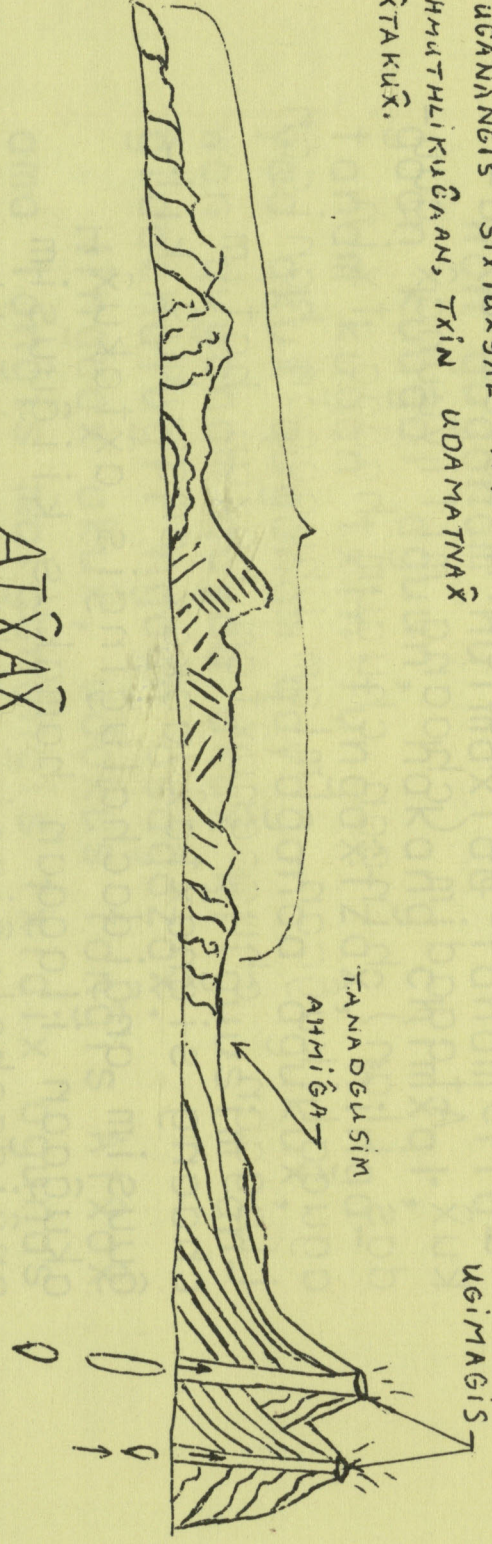
agil agu, taaman tanam ilagaan kuu-
ḡazaḥ.

Wayaam, ilagaan haman quganam hul-
mal tanam ilagaan kuḡganaa, hamayaa
Ugimagis Amaga (Korovin Volcano) a-
kuḥ. Ataquadim (chaang miliyuunaḥ guu-
das ilan) hingan chugum hadaa txin
aguqalikuḡaan, lmlam Chuqagan hanigan
ilagaan, chugaanuḥtam huzuu hatim
chaang signaḥtaḥ aakaḥ amasukux̃ kii-
guusim anḡidachaluḡingis aḥtakux̃,
akuḡaan ilagaan hamakus kiiguusim
anḡidachaluḡingis malgaqangin ilagaan
alax, asxuunulax qankus, kiiguusim
anḡidachaluḡingis uhlii ataquadim iḡa-
naḥ aguḥtazanas aḥtakus.

Atḥam kugan nam-hadan huzuu, ha-
waan chugum-hadan matanangis liida-
mazanaḥ aḥtakux̃, akuḡaan kadim hada-

TANAM KUURKAGAN
ILAGAN QUGANANGIS
HUGDAINANGIS.

ATĪXĀX̄

ATAQADIM CHUGUM HADAN MATANANGIS
MATANAX̄ AĖTAKUX̄, AKUGAAN
QUGANANGIS SIĖTUXSAL ANA
QIHMITHLIKUGAAN, TXIN UDMATNAX̄
AĖTAKUX̄.

gaan (hatim chaang signax̄taa miliyuu-
naĖ guudas ilan) quganangis taangam
akinagan ilan huğdaxs, hagamahliku-
gaan txin qihmutnaĖ aĖtakuĖ. Mataa-
guzal txin aguqaa haqatalgaaguzala-
kaĖ, hingamahlikuğaan, kiiguusim an-
gidachaluğingis asĖal akus, alağux̄
tanaĖ chachiqalinaĖ aĖtakuĖ, hinga-
mahlikuĖ amaataxaĖ agikuğaan alağux̄
kitiqalinaĖ aĖtakuĖ, kitil, akuğaan
chugum-hadan kiiguusim anğidachalu-
ğingis kuuğal, tanaĖ aguqaliiğutanas
aĖtakus.

Chugum-hadaa txin agukuğaan asla-
gaan, ataqadim wan tanğim hangadan
huzuugizaa kdaĖ chachiĖtaa sanaĖ aĖ-
takuĖ, wan kdaĖ tanğim hangadan cha-

chixtaqaa, kdam hulmahlugiiyulax
(glacier) anã, hingamatakuḡaan mal,
hawang al kiḡusis malganangis, chaa-
midahlikuḡaan hawan liidatnã ãxta-
kũ, mal qayas haguमतakus. Wan anga-
lĩ akitam ilagaan, Ugimagis kiḡuu-
singin kangangis udakus kdam ilangis
hamang as.

Hingamatal akũ At̃xã, ama tangis,

malganangis txidix agunas ãxtakus.

At̃xam quganangis agach, ilagaan matal

udakus tangis txidix aguqangis iḡa-

manatal ukuch̃il hiḡanã.

QANA-TANÃ KUUGANAA NIIḡUGIS UKŨXTAQAA

Adang hadan tunumkaasazakungis
tutazaqang. Kadim hadan angaginangis,
akan naa-hadagaan angil, Aluḡinas
hadagaan angil, hingan At̃xam angtan
chuguuḡĩ aaliisii, Chuguuḡĩ Uḡalux
hiilaḡadaa, ilan chalakus sakang ala-
ḡum ilan quganã qawam chaa sanaa
kuḡal ãxtakũ, ukũxtalaan txidix
quyunã akũtxididigaan, hingan qilã
hingan tangĩ sanahlii-aqaan sanal
hulal ãxtanã.

Ukul aqadaamdix wan hinas hiilaŋ-
tadas:

"Qanan tanaŋ al sakaax kuŋgal
sakamaŋ saka?"

Hingayaa akuŋ Qana-Tanaŋ hiilaŋ-
tadaŋ. (Kasakas Kasatochi ngaan asaa-
saqaa.)

(Larry Dirks Sr.)

